

діяльності з боку держави та всілякої підтримки. Для розбудови інноваційної економіки в умовах сталого розвитку необхідно визначити державні пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні та розробити комплекс заходів, що сприятимуть їх реалізації: це можуть бути фінансові стимули, кадрова підготовка фахівців, створення сприятливих умов для модернізації виробництва тощо.

Інформаційні джерела:

1. Інноваційне право: науково-практичний посібник за заг. ред. С. В. Глібка, Ю. В. Георгієвського, О. В. Розгон. Харків: Право, 2019. С. 60–61. URL: <https://openarchive.nure.ua/bitstream/document/20520/1/manual2019.pdf>.
2. Паламаренко Я. В. Концептуальні положення державного регулювання інноваційних процесів. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 4. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1625>.
3. Білик Р. С. Фінансові методи впливу на інноваційну модернізацію економіки в контексті світового досвіду. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. 26 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/25616/1/%d0%91%d1%96%d0%bb%d0%b8%d0%ba%20%d0%a0.%20%d0%a1..pdf>.
4. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку України : монографія за ред. д-р техн. наук, проф. М. І. Диби і канд. екон. наук, доц. О. М. Юркевич. Київ : КНЕУ, 2013. 425 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/30091>.
5. Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств (2000–2020). Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm.
6. Про інноваційну діяльність. Закон України (із змінами та доповненнями). 2002, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

УДК 336.1

Я.М. Котко, канд. екон. наук (*ДБТУ, Харків*)

Д.А. Левкін, канд. техн. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

ФІНАНСОВІ ВАЖЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Сучасні глобалізаційні економічні процеси та інтеграційні трансформації генерують нові вимоги до функціонування суб'єктів господарювання в Україні. Водночас постає низка проблем, що стосується фінансової політики підприємства, яка залежить від інфляційних процесів у країні, девальвації національної грошової одиниці, процесів турбулентності ринкової економіки. Обмеженість

ресурсного забезпечення та відсутність достатньої уваги до оптимізації їх використання, зростання кредитних зобов'язань зумовила необхідність швидкої адаптації суб'єктів господарювання до зростаючої залежності від фінансових важелів і чинників впливу. Це повинно збільшити їх можливості на шляху до стійкого розвитку.

Водночас фінансова нестабільність суб'єктів господарювання ускладнюється потребою у нових джерелах фінансових ресурсів, якісному плануванні їх ефективного використання. Актуальність цих питань з точки зору сприйняття трансформаційних змін й стратегічних управлінських рішень кожним суб'єктом господарювання пояснюється і в загальному результаті сприяє зростанню економіки країни та добробуту населення.

Теоретичне й методичне обґрунтування напрямів вирішення вищевказаної проблеми й відповідних завдань не втрачає своєї актуальності і потребує подальших досліджень. Окремі питання формування фінансової політики та використання фінансових ресурсів суб'єктами підприємництва розглядалися у працях таких вчених, як: Базарова Г., Бланк І., Бойчук Т., Варналій З., Гальчинський А., Геєць В., Давидова І. [1], Даниленко А., Загорський О., Іващенко М., Карпенко Ю., Кириленко О., Луніна І., Нагайчук Н., Павлюк К., Рожко О., Серебрянський Д., Синенко О. [2]. Терещенко О., Федосов В., Шкробот М., Янін О. та інші. Незважаючи на наявність у наукових публікаціях результатів дослідження щодо впливу фінансових важелів на управління суб'єктами господарювання, залишаються невіршеними питання й недостатньо обґрунтованими аспекти цієї складної категорії. Насамперед це стосується розкриття сутності фінансових важелів та визначення їхньої ролі у контексті соціально-економічного розвитку суб'єктів господарювання та дослідження фінансових інструментів їх мобілізації.

За умов фінансової й економічної кризи, що ускладнюється пандемією і введеним воєнним станом для ефективного функціонування суб'єктів господарювання необхідно здійснювати пошук нових джерел мобілізації фінансових інструментів (грошові кошти; дебіторська заборгованість; фінансові інвестиції; фінансові активи; активи, що придбані для подальшого продажу; лізинг; факторинг; форфейтинг) та запроваджувати сучасні фінансові важелі регулювання [3].

Ми підтримуємо висновок, що наразі дієвими фінансовими інструментами виступають: пільгове оподаткування, фінансові нормативи, відсоткова ставка за кредитом, обов'язковість платежів, штрафи, пеня тощо. До фінансових важелів належать: прибуток та

доходи, амортизаційні відрахування, нагромадження, податки та обов'язкові платежі, фінансові санкції, міжбюджетні трансферти, відсоткові ставки за кредитами й депозитами, фінансові резерви, валютні курси, фінансові стимули, фінансові санкції тощо. Проте головним є результат запровадження цих важелів й інструментів, оскільки мета їх забезпечувати ефективну діяльність і розвиток суб'єктів господарювання; взаємозалежність одержаного ефекту від поставлених цілей; адаптацію на основі чіткого усвідомлення й підтримання причинно-наслідкового зв'язку між результатами й запровадженими інструментами (так зміна процентної ставки впливає на портфель інвестиції), підтримання мотиваційних процесів серед керівництва і персоналу [4]. Потрібно звернути увагу, що деякі з них мають значний вплив і сприяють високому фінансовому результату або їх вплив може бути незначним на короткому періоді, проте суттєвим на довгостроковому. Окремі важелі та інструменти стимулюють запуск позитивних соціально-економічних процесів, мінімізують або запобігають негативним процесам у діяльності суб'єктів господарювання і економіки країни у цілому [5, 6].

Отже, сукупність фінансових важелів й інструментів являє собою систему, метою якої, у тому числі, є соціально-економічний розвиток суб'єктів господарювання, а вибір фінансових важелів, що спрямований на досягнення поставленої мети та цілей, передбачає їх взаємодію й певну автономність від інших економічних інструментів. Зважаючи на вимоги взаємного узгодження такої системи із фінансовою політикою, вона має стратегічне значення для забезпечення соціально-економічного розвитку діяльності суб'єктів господарювання.

Інформаційні джерела:

1. Давидова І.І. Фінансове забезпечення розвитку економіки. Агросвіт. 2019. № 6. С. 81–88. DOI: 10.32702/2306-6792.2019.6.81.
2. Синенко О.О., Ковальова А.О. Кредитний механізм фінансового забезпечення підприємств в агробізнесі. Фінансовий простір. 2020. № 4 (40). С. 232–241.
3. Дропа Я., Макаренко У. Сутність і методи фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку України. Матеріали Міжнародного форуму EFVM 2019 “Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління. Глобальні економічні виклики та можливості у цифрову епоху”. Київ, 2019. Вип. I. Ч. II. С. 126–127.
4. Левкіна Р.В., Котко Я.М. Соціальна орієнтація мотиваційного механізму суб'єктів аграрного бізнесу. Вісник ХНТУСГ ім. П. Василенка: Економічні науки. 2018. Вип. 191. С. 51–59.
5. Швайко М.Л., Шевченко Є.С., Тимошенко О.Ю. Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах глобальної

економічної кризи. Економіка та держава. 2021. № 6. С. 118–123. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.6.118

6. Носирев О.О., Осипова С.К., Токар І.І. Фінансово-економічний механізм забезпечення конкурентоспроможності як інструмент стратегічного управління підприємством. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. 2020. № 2. С. 108–118.

УДК 330.341.1

Г.Г. Лисак, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

О.В. Кот, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Під інноваційним розвитком підприємства розуміють процес здійснення прогресивних організаційних змін, які б забезпечували отримання якісно нових результатів фінансово-господарської діяльності шляхом створення, впровадження та поширення інновацій. Цьому сприяє впровадження нових технологій, що містять новітні наукові розробки та дизайнерські рішення та ін.

Дослідження показало, що у теорії, і у практиці, оцінка рівня інноваційного розвитку підприємства здійснюється прикладними методами. Ми ж вважаємо, що використання кількісних індикаторів у цьому напрямку дозволить не лише оцінити фактичний стан бізнесу, але й більш точно розкрити зміст якісних характеристик інноваційного розвитку підприємства.

Реалізація інноваційного розвитку здійснюється шляхом внесення докорінних змін до застосовуваної технології.

Оскільки інноваційний розвиток підприємства процес дискретний, то основними його проявами є факти отримання доступу до нових технологій, їхнє освоєння та успішне застосування у діяльності підприємства.

Вважаємо за доцільне розглядати інноваційний розвиток підприємства як реалізацію окремих проектів, виконання яких здійснюється в конкретному часовому інтервалі. Тоді результати реалізації завершених проектів є своєрідними етапами інноваційного розвитку підприємства.

Дослідження показало, що рівень інноваційного розвитку підприємства може бути охарактеризований цілим рядом показників. До них належать:

- 1) кількість поданих патентних заявок;